



Vennesla kommune

## Årsplan

Gjelder fra 01.08.20 – 31.07.21.



**SMÅÅSANE BARNEHAGE**

GODKJENT i Samarbeidsutvalget 18. juni 2020

# INNHold

1. Presentasjon av barnehagen [s.3](#)
2. Formål og verdigrunnlag s. 4
3. Barnehagens satsingsområder s. 4
4. Samarbeid s 7
  - 4.1. Samarbeid mellom hjem og barnehage s. 8
    - 4.1.1. Forventninger s. 8
    - 4.1.2 Foreldremedvirkning s. 8
  - 4.2. Samarbeid med andre instanser s. 9
5. Handlingsplaner s. 10
  - 5.1. Handlingsplan for vold og overgrep i nære relasjoner s 10
  - 5.2. Overordnet handlingsplan mot mobbing s. 11
6. Overganger s. 12
  - 6.1. Når barnet begynner i barnehagen s. 12
  - 6.2 Overganger innad i barnehagen s. 13
  - 6.3. Overganger mellom barnehager s. 13
  - 6.4. Overgang barnehage - skole s. 13
    - 6.4.1. 6-årsklubben s. 14
7. Barnehagen som pedagogisk virksomhet s. 15
  - 7.1 Innhold s. 15
  - 7.2. Læringssyn og barnesyn s. 15
  - 7.3. Prosjektarbeid s. 16
  - 7.4. Dokumentasjon, vurdering og progresjon s. 18
  - 7.5 Digital praksis s. 19
  - 7.6. Planleggings- og vurderingsarenaer s. 21



Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset det enkelte barn og barnegruppa. Vi skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. Dette stiller store krav til personalet, både i planlegging, gjennomføring og vurdering av det pedagogiske innholdet i barnehagen. Vi ser det unike i hvert barn, og barn blir sett for den de er. I vår barnehage har vi barnet i fokus ved all planlegging, og vi har en helhetlig tilnærming til barnets utvikling.



Årsplanen skal være et forpliktende arbeidsdokument for personalet i barnehagen, og skal brukes for å sikre kontinuitet og progresjon. Årsplanen bygger på Lov om barnehage og Rammeplan for barnehager. I vår barnehage har vi barnet i fokus ved all planlegging, og vi har en helhetlig tilnærming til barnets utvikling. En viktig del av arbeidet vårt er å vurdere og reflektere, og hvert kapittel vil derfor inneholde refleksjonsspørsmål som personalet skal bruke i sitt vurderingsarbeid. Vi bruker kvalitetskrysset som utgangspunkt når vi skal vurdere og reflektere rundt arbeidet vårt. Dette er tema på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. På denne måten søker vi å sikre at alle barna får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

### 3. Barnehagens satsingsområder

Barnehagens satsingsområder bygger på Vennesla kommunes satsing Inkluderende Læringsmiljø samt Kompetanse for fremtidens barnehage, en strategi fra Utdanningsdirektoratet.

I kompetansestrategi for fremtidens barnehage er det gitt fire førende satsingsområder. Disse bygger på Rammeplan for barnehager som kom i revidert utgave i 2017. De nevnte satsingsområdene er gitt for å bidra og støtte til at barnehagene skal implementere den nye rammeplanen.

De fire satsingsområdene er

- Barnehagen som pedagogisk virksomhet
- Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning
- Språk og kommunikasjon
- Barnehagens verdigrunnlag

## Rekomp

- Plan for barnehagebasert kompetanseutvikling for barnehagesektoren i region Kristiansand er utviklet med bakgrunn i Nasjonal strategi «Kompetanse for fremtidens barnehage».
- Barnehagebasert kompetanseutvikling innebærer at barnehagen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle barnehagen samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter og bidra til å realisere rammeplanens intensjoner og krav.



Vennesla kommune har siden 2014 driftet satsingen Inkluderende læringsmiljø, satsingen omfatter barnehage, skole og PPT. Selve satsingen skal avsluttes i løpet barnehageåret 2019-2020.

Barnehagene vil arbeide videre med området Inkludering utover satsingsperioden, da temaet er et av satsingsområdene i strategien Kompetanse for fremtidens barnehage.

Rammeplan for barnehager sier *I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne.*

Inkludering handler om forholdet mellom mennesket og fellesskapet, mellom barnet og fellesskapet. Det er utarbeidet 3 felles mål for Inkluderende Læringsmiljø;



1. Barnehagen og skolen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.
2. Læringsmiljø i barnehage og skole er under kontinuerlig utvikling til fordel for barn og unges sosiale og faglige læringsutbytte.
3. Redusere omfang av krenkende atferd, mobbing og segregerende tiltak.

Selv om Inkluderende Læringsmiljø er over som satsing vil de kommunale barnehagene vil fremdeles arbeide systematisk med inkludering. Vi arbeider med inkludering i og gjennom lek og med å skape gode relasjoner og samspillsmønstre. Barnehagene har barnet i fokus, og det skal være et godt sted å være for alle barn. Målene fra Inkluderende læringsmiljø er nå implementert, men vil likevel være med videre som overordnede verdier som er førende for vårt arbeid.

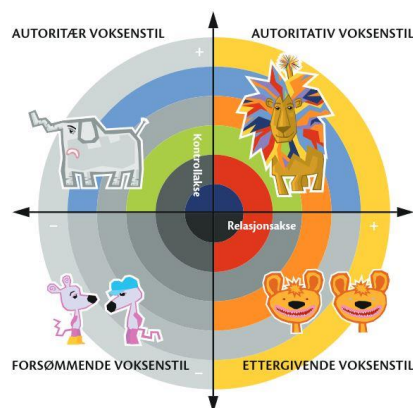
For å være gode voksne i møte med barna, arbeider personalet kontinuerlig med kompetanseheving og refleksjon i forhold til kommunikasjon og relasjon. I alt arbeid som handler om kommunikasjon og samspill, er alltid relasjonen den voksnes ansvar.

Forut for, og parallelt med satsingen Inkluderende læringsmiljø har barnehagene arbeidet med Være Sammen, som er et kompetanseløft for tidlig innsats og endringsarbeid i barnehagen. Målet har vært og er å øke hele personalets kompetanse slik at kvaliteten i det daglige arbeidet styrkes.

Kompetansehevingen har vært konsentrert rundt teori og praksis i Være Sammen's 5 kjernekomponenter.



- Autoritative (varme og grensesettende) voksne
- Relasjonsbygging og kommunikasjon
- Tidlig innsats
- Håndtering av utfordrende atferd
- Implementering og organisasjonsutvikling



Å skape en felles forståelse av innholdet av disse kjernekomponentene, og hvordan de vil se ut i praksis er en viktig del av arbeidet i barnehagen. Arbeidet med Være Sammen har profesjonalisert barnehagene, og gitt oss økt bevissthet om den viktige voksenrollen i barnehagen. Den enkelte ansatte, hver avdeling og hele barnehagens ansvar i møte med barna. Barna skal møte autoritative voksne, et begrep som kan omsettes til å være varm og grensesettende. Barna møter voksne som har det varme, interesserte blikket og som samtidig har forventninger til barnet. De er bevisste på sitt ansvar i relasjonen til barna og er pådrivere i og skapere av et forutsigbart, varmt og grensesettende være- og læremiljø. Arbeidet med relasjonsbygging og kommunikasjon handler også om inkludering, og om å bevisstgjøre barnas sosiale kompetanse, om hva som må til for å være en god venn.

Verdiene fra Inkluderende Læringsmiljø og Være sammen er med oss i det videre barnehagearbeidet, da de er avgjørende for hvordan vi møter barna hver dag. Selv om verdiene ansees som implementert i , er det stadig viktig at vi har fokus på.

Alt videre arbeid vi gjør i barnehagen, både i møte med barn, foreldre og personalet, er forankret i mål fra Inkluderende læringsmiljø og kjernekomponentene fra Være Sammen. Dette arbeidet er en kontinuerlig prosess. For å sikre at også nytilsatte får opplæring og kunnskap om hva Være Sammen er og handler om, er det utviklet noen webinarer. Dette er små filmer, der teori og praksis knyttes sammen. Og gjør det enkelt å videreformidle tema til nye ansatte og som repetisjon og refleksjon for de ansatte som har jobbet med tema over tid.

*"Jeg skal være meg, men gi plass til andre slik at de blir seg"*

#### Vurdering av arbeidet vårt, vi bruker kvalitetskrysset.

- ❖ Trivsel
- ❖ Inkludering
- ❖ Utvikling

#### Kvalitetskrysset

|                            |          |
|----------------------------|----------|
| Hva fungerer/fungerte bra? | Hvorfor? |
| Hva kunne vært bedre?      | Hvordan? |

## 4. Samarbeid

### 4.1 Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal, i samarbeid og forståelse med hjemmet, ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet skal alltid ha barnets beste som mål (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Foreldre/foresatte er våre viktigste samarbeidspartnere, og vi forventer åpenhet og tillit i vår kommunikasjon. Foreldre/foresatte er eksperter på egne barn. Vi ønsker å gi alle barn en rik og mangfoldig barndom.

#### **Fortell meg**

*Fortell meg at jeg er noe, at jeg kan noe, at jeg betyr noe.*

*Fortell meg det.*

*Ikke fortell meg det jeg gjorde, eller det jeg kunne gjort, eller det jeg burde eller skulle gjort.*

*Fortell meg heller at jeg er noe, at jeg kan noe, at jeg betyr noe.*

*Fortell meg heller det.*

*Jeg trenger det skjønner du.*

*Jeg trenger en søyle av trygghet å lene meg mot gjennom livet.*

*Jeg trenger det skjønner du, for det er så værhardt å leve.*

*(Ragnhild Bakke Waale)*

Vurdering av arbeidet vårt

- ❖ Hva og hvordan gjør vi for å ha barnets beste i fokus?

#### Kvalitetskrysset

|                            |          |
|----------------------------|----------|
| Hva fungerer/fungerte bra? | Hvorfor? |
| Hva kunne vært bedre?      | Hvordan? |

#### 4.1.1 Forventninger

Vi forventer at foreldre/foresatte informerer oss om viktige ting som skjer rundt barnet, det er dere som kjenner egne barn best. Vi forventer også at alle holder seg oppdaterte på det som skjer i barnehagen, mye informasjon finnes på barnehagens hjemmeside som du finner [her](#).

Vi forventer også at foreldre/foresatte snakker med oss dersom de er urolige for at deres barn blir utsatt for utestenging/mobbing. Vi ønsker at dere gir beskjed dersom dere er urolige for at deres barn har en negativ atferd som kan komme til å påvirke samspillet med andre barn negativt. Vi diskuterer og blir enige om hva som kan gjøres for å styrke barnets sosiale kompetanse og begrense negativ atferd.

Foreldre/foresatte skal få jevnlig tilbakemeldinger på hvordan barnet har det i barnehagen. Det er gjerne om morgenen eller ved henting at den uformelle praten om barnehagehverdagen tas. Vi snakker ikke over hodet på barna, men tar oss tid til en prat et sted uten mange tilhørere om nødvendig.

### **I Smååsane barnehage kan foreldre /foresatte forvente:**

- ✓ Foreldremøter og to foreldresamtaler i løpet av året.
- ✓ Informasjon dersom noe spesielt har hendt i løpet av dagen.
- ✓ Å få snakke med en av de voksne på ditt barns avdeling ved behov.
- ✓ Vi tar kontakt ved tegn på at ditt barn blir mobbet eller mobber
- ✓ Alle barn blir møtt med respekt og de blir tatt på alvor.
- ✓ Vi ringer og ber foreldre/foresatte hente barnet ved feber, oppkast, diare eller dårlig allmenntilstand.

### **Vi som jobber i Smååsane barnehage forventer at foreldre/foresatte:**

- ✓ Holder seg oppdatert på hjemmesiden vår, og abonnerer på nyheter som legges ut der.
- ✓ Sier ifra til oss dersom det skjer ting i familien, sterke opplevelser eller annet som kan påvirke barnet.
- ✓ Møter opp på foreldremøter, foreldresamtaler, fester og lignende.
- ✓ Tar kontakt med oss dersom noen hører om utestenging/mobbing.
- ✓ Oppdaterer og rydder i garderobehyllene jevnlig, og passer på at barnet alltid har tøy og sko som passer til årstiden.
- ✓ Sikrer barna i bil i henhold til lover og regler, og er gode rollemodeller for egne og andres barn til enhver tid.
- ✓ Tar hensyn på parkeringsplassen, rygger inn på oppmerkede områder, slår av motoren og ikke parkerer foran porten.
- ✓ Ikke offentliggjør bilder og video tatt i barnehagesammenheng på nett/sosiale medier.
- ✓ Har fokus på barnet, og ikke bruker mobiletelefonen når dere leverer og henter barna.

#### **4.1.2. Foreldremedvirkning**

Foreldre/foresatt til barn i barnehagen har flere muligheter til å påvirke innholdet i barnehagehverdagen. Vi ønsker innspill, både på jobben vi gjør, men også i forhold til den strukturen som vi har.

**Foreldremøter:** Her må du komme og få viktig informasjon, og du kan komme med innspill i ulike saker. I tillegg til foreldremøte, arrangerer de kommunale barnehagene felles temakveld/foreldremøte etter nyttår. I juni inviteres familier som begynner i barnehage for første gang til eget foreldremøte.

**Foreldresamtaler:** Dere får to foreldresamtaler i året. Da gir vi informasjon om barnets trivsel og utvikling, samt får viktige innspill og synspunkt fra foreldre/foresatte. Ved behov kan vi ha flere samtaler i løpet av året. Foreldre/foresatte oppfordres til å ta opp saker de ønsker å drøfte med oss. Foreldresamtaler og deres vurderinger vil også være grunnlag for vår vurdering og evaluering.

**Foreldrerepresentanter:** På første foreldremøte om høsten velges 2 foreldrerepresentanter og 2 vararepresentanter. Disse er barnehagens kontaktpersoner inn mot foreldregruppa. Vararepresentantene kan også møte i samarbeidsutvalget, men da uten stemmerett. De som har disse vervene skal, på vegne av foreldrene, ha muligheter for innflytelse på det som skjer i barnehagen. Kontaktinformasjon til foreldrerepresentantene finnes på barnehagens hjemmeside; [her](#).



**Samarbeidsutvalg:** Her sitter representanter for foreldre, ansatte og eier. Det er et rådgivende, kontaktskapende og samordnet organ. Alle saker av betydning for barnehagen drøftes her.

**Foreldreråd:** Består av alle foreldre. Foreldrerepresentantene innkaller til møter ved behov.

**Daglig møtepunkt:** Ved levering og henting ønsker vi å ivareta god kommunikasjon mellom barn, foreldre og personal. Det trenger ikke være en stor sak for å be om samtale, både ansatte og foreldre kan be om det.

#### 4.2. Samarbeid med andre instanser

Barnehagen har mange aktuelle samarbeidspartnere. I Vennesla er det generelt et godt samarbeid mellom barnehagene og mellom ulike aktører som samarbeider for å gi barn og unge en god barndom. Vi samarbeider blant annet med:

- **Spesialpedagogisk team:** Alle barnehagene i Vennesla har en kontaktperson og får jevnlig veiledning av en spesialpedagog. Spesialpedagogisk hjelp fås etter at PPT har utarbeidet en sakkyndig vurdering om behov for spesialpedagogisk hjelp.
- **Familiesenteret:** Gir foreldre- og familiestøttende rådgivning og veiledning til familier med barn og unge fra 0 – 20 år. Tjenesten er et lavterskeltilbud for familier i kommunen. Brukere kan selv ta kontakt med familiesenteret, barnehagen vil også kunne formidle denne kontakten. Familiesenteret skal bidra til å fremme barn og unges psykiske helse, og bygge relasjoner innad i familien. Familiesenteret formidler COS-kurs for foreldre.
- **Helsestasjon:** Skal bidra til å fremme god fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom hos barn, ungdom og deres familier fra 0-20 år.
- **Fysioterapeut:** Barnefysioterapeutenes oppgaver er å kartlegge og sette i verk tiltak for barn og unge med forsinket eller avvikende motorisk utvikling. Målet er å bevare eller bedre barn og unges funksjonsevne.
- **Barneverntjenesten:** Har som formål å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse eller utvikling, får rett hjelp til rett tid, og bidra til at barn og unge får en trygg oppvekst. Barnehagen har meldeplikt til barnevernet dersom vi er bekymret for omsorgssvikt, rusproblematikk, vold og overgrep. Vennesla kommune har utarbeidet en egen handlingsplan og rutiner for hva barnehagen skal gjøre ved bekymring for vold eller overgrep. Disse rutinene skal sikre at barn som lever under omsorgssvikt blir oppdaget, samt at de skal sikre kontinuitet og motvirke tilfeldighet. Smååsaner barnehage bruker denne handlingsplanen.
- **Universitetet i Agder:** Alle de kommunale barnehagene i Vennesla er partnerbarnehager, og har avtale med UiA om å ta imot studenter. Sammen med universitetet er vi med på å utdanne fremtidens barnehagelærere.
- **Ungdomsskole, videregående, voksenopplæring og NAV:** Vi samarbeider med alle disse ved behov. Det kan være elevpraksis, språkpraksis, arbeidspraksis eller lærlinger som er i barnehagen for korte eller lengre perioder.

Vurdering av arbeidet vårt

- ❖ Hvordan opplever vi dialog og samarbeid med foreldrene på avdeling?

Kvalitetskrysset

|                            |          |
|----------------------------|----------|
| Hva fungerer/fungerte bra? | Hvorfor? |
| Hva kunne vært bedre?      | Hvordan? |

## 5. Handlingsplaner

Enhver barnehage er forpliktet til å utarbeide handlingsplaner for hvordan og hva personalet skal gjøre ved uforutsette hendelser. Slike planer sikrer at arbeidet utføres etter gjeldene retningslinjer og lover. I de kommunale barnehagene har vi flere slike handlingsplaner:

### 5.1. Handlingsplan om vold og overgrep i nære relasjoner

Formålet med denne planen er at ingen barn i Vennesla skal utsettes for eller leve med vold og overgrep i nære relasjoner, og den henvender seg til alle offentlig ansatte, samt de som jobber i frivillig sektor med barn og unge. I planen er det satt opp 3 mål:

Mål 1: Vi forebygger vold og overgrep mot barn og unge.

Mål 2: Vi er gode på å oppdage og melde i fra om mistanke om at barn og unge er i risiko eller utsettes for vold og overgrep.

Mål 3: Vi gir koordinert og helhetlig oppfølging til barn, unge og (deres) familier som opplever eller har opplevd vold.

Alle ansatte i barnehagen har meldeplikt til barneverntjenesten. Det er beskrevet i barnehagelovens § 22. Det er vår opplysningsplikt til barneverntjenesten som regulerer dette. Barnehagepersonalet skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernstjenestens side.

Med bekymring for barn menes hendelser, væremåte, signaler og uttalelser fra barnet og/eller barnets omsorgspersoner som vekker en bekymring eller uro for om barnet har det bra. Den ansatte som er bekymret for et barn, har ansvar for å informere sin nærmeste leder om hendelsen som vekker bekymring. Styrer har, sammen med pedagogisk leder, ansvar for å innhente opplysninger fra ansatte som kjenner barnet. Dette for å kartlegge om det finnes andre som har opplevd hendelser som er bekymringsfulle. Vennesla kommune har eget skjema som fylles ut ved bekymring, skjema finner du [her](#).



Enhet for barn og familie, Vennesla kommune har utarbeidet en undervisningspakke som heter Si det! I samling/samtaler med barn bruker vi historiene om Mikkell og Mina. Mikkell og Mina finnes også i barnehagen som dukker. Vi skal bidra til at barn utvikler et bevisst forhold til egne og andres grenser og det å bestemme over egen kropp. Barnehage og skole er viktige arenaer der ansatte har kompetanse til å forebygge og avdekke vold og overgrep. Hele personalet kjenner til handlingsplanen og flere av de ansatte har fått kompetanseheving for å kunne snakke med barn om vold og overgrep.

I løpet av et barnehageår øver personalet på å snakke med barn om vold og overgrep. Denne ferdighetstreningen er viktig for at personalet skal være trygge til å stå i og gjennomføre slike samtaler. Det er viktig at personalet har kompetanse for å møte barna på gode måter i disse situasjonene. Fylkesmannen i Agder har via Barnehagenettverket i region Kristiansand gitt midler til å produsere podkasten. Oppdraget ble gitt til RVTS Sør som har laget podkasten i samarbeid



barnehagefolk i Vennesla. Podkasten er åpen for alle og den heter «Snakk med meg, davel». Refleksjoner rundt hvordan vi snakker med barn om vanskelige temaer, hvordan møter vi barnet i ulike situasjoner, hva gjør vi når vi er bekymret for et barn er aktuelle temaer som vi tar opp på personalmøte og planleggingsdager. Podkasten gir oss et felles utgangspunkt for en felles forståelse for hvordan voksne møter barn. Det er viktig for oss at ansatte har kunnskap og øvelse i å ta de viktige samtalene. <https://rvtssor.no/podkast/>

## 5.2. Overordnet handlingsplan mot mobbing

Barnehagene i Vennesla har en overordnet handlingsplan mot mobbing, den finner du [her](#).

Barnehagen skal gi barna et omsorgs- og læringsmiljø som er til barnets beste, og som skal forebygge diskriminering og mobbing.

Barnehagen skal fremme positive handlinger som motvirker avvísning, mobbing og vold. Barna må også få oppleve at det finner mange måter å tenke på.

Barna i barnehagen skal være en del av et trygt fellesskap. Satsingen Inkluderende Læringsmiljø (jfr. pkt 3.1) har også dette som et av 3 hovedmål; å redusere omfanget av segregerende tiltak.



### Hva kjennetegner mobbing?

- Negative, fysiske eller psykiske handlinger som er begått av en eller flere mot en annen.
- Handlingene har en viss hyppighet, eller foregår over tid
- Det er ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig for offeret å forsvare seg.
- Handlingene er planlagte.
- I barnehagen kan handlingene være erting, slåing, dytting, lugging eller utestenging.

Mobbing kan også foregå i barnehagen, forskning viser at det er omtrent samme forekomst av mobbing i barnehagen som det er i skolen. Handlinger som nevnt over, har en sterkt stressende og negativ effekt på barn i tidlig alder. Barnehagen må derfor ha et bevisst forhold til dette og jobbe aktivt for å forebygge.

De kommunale barnehagene vil være barnehager der barna får gode lekopplevelser og gode vennskapsrelasjoner mellom barna og mellom barna og de voksne.

### I Smååsane har vi fokus på følgende:

- Vi er tett på barnas lek, slik at vi kan fange opp atferd som kan utvikle seg til mobbing eller som er mobbing. Vi vet at handlingene ofte gjøres i skjul for de voksne – og vi må derfor være årvåkne og tørre å ta fatt i situasjonen.

- Vi arbeider kontinuerlig med å gi barna ferdigheter i sosial kompetanse (ansvar, samarbeid, empati, positiv selvhevdelse, normlæring og humor). Dette innebærer at vi veileder barna og hjelper dem til å finne handlingsalternativer der de selv kan se ut til å streve med dette.
- Vi har jevnlig gjennomgang av alle barn i forhold til lekerelasjoner og voksenkontakt.
- Personalet i Smååsane barnehage skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø
- Vi bruker barnesamtaler for å få informasjon om hvordan barna har det i barnehagen.
- Vi har nulltoleranse for mobbing. Dersom vi oppdager dette, snakker vi med de involverte med en gang. Vi vil også snakke med foreldre/foresatte. Dette gjelder foreldre/foresatte til både offer og den som utfører handlingen. Enhetsleder er ansvarlig for at det lages en strategi for hvordan mobbingen kan stanses. Denne lages sammen med den ansatte og aktuelle foreldre /foresatte. Det avtales videre oppfølging og evaluering, og det skrives referat fra de samtalene som avholdes i forbindelse med saken.

#### Vurdering av arbeidet vårt

- ❖ Hvordan har vi sikret at vi forebygger vold og overgrep i barnehagen.
- ❖ Hvordan handler vi når vi opplever/ avdekker mobbing eller krenkende atferd i barnegruppen?

#### Kvalitetskrysset

|                            |          |
|----------------------------|----------|
| Hva fungerer/fungerte bra? | Hvorfor? |
| Hva kunne vært bedre?      | Hvordan? |

## 6. Overganger

Vennesla kommune har samlet alle overganger i [Plan for overganger Barn og Unge i Vennesla kommune](#). Dette er et resultat av det arbeidet vi har gjort i forhold til Inkluderende læringsmiljø (IL), som har vært kommunens satsingsområde gjennom flere år. Man har sett at for å jobbe med målet om at *alle barn og unge opplever et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer deres trygghet, læring, trivsel og helse*. Derfor er arbeidet som legges ned i å hjelpe barn og unge i overganger veldig viktig. Gode samarbeidsrutiner på tvers av barnehager, skole/barnehager, mellom skoler og innad i egen virksomhet har stor betydning. Denne planen for overganger setter en felles standard og den ansvarliggjør ansatte i barnehage og skole.

### 6.1. Når barnet begynner i barnehagen

Ifølge rammeplanen skal barnehagen i samarbeid med foreldre legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Den første tiden i barnehagen skal de ansatte bli kjent med barnet og foreldre, og barnet skal bli kjent med de ansatte. Forutsetning for trygg tilknytning er nok tid, faste voksne og forutsigbare rutiner. Barn trenger tid for å utvikle en god relasjon til nye mennesker. Foreldre er de trygge omsorgspersonene når barn skal oppleve, utforske og erfare nye ting for første gang.

- Informasjonsmøte i barnehagen i juni for nye familier. (omvisning i barnehagen, praktiske opplysninger og informasjon om tilknytning den første tiden i barnehagen). Alle foresatte vil få utdelt heftet «Tilknytning for de minste barna».

- Barna får en kontaktperson som har ekstra ansvar for å knytte gjensidige gode relasjoner mellom barnet og seg selv. Dette er med på å skape trygghet og tillit mellom barnet og barnehagen.
- Barn trenger tid til å bli kjent når de begynner i barnehagen. Foreldrene er sammen med barnet de første fem dagene dersom barnet begynner i barnehage før det er 3 år. I starten er det foreldre som deltar i hverdagen, barnet blir da vant til å leke, sove og spise sammen med de nærmeste omsorgspersonene de har. Gradvis overtar personalet ansvaret, vi legger til rette for en trygg og god tilknytning til barnehagen. Vi blir godt kjent med barnet og foreldrene. Det blir i denne perioden viktig med god dialog mellom foreldre og personalet om barnets behov.
- For større barn som begynner i barnehage er en av foreldrene her de tre første dagene sammen med barna. Etter det avtales det med pedagogisk leder.
- Den første foreldresamtalen gjennomføres i løpet av de to første ukene.

## **6.2. Overganger innad i barnehagen**

Overganger skjer innad i barnehagen når barnet bytter avdeling. Barn trenger tid for å bli trygg på nye voksne og nye rom. Alle foreldre skal være informert om det å bytte avdeling i forkant. De fleste som bytter avdeling, gjør det om sommeren eller ved nyttår.

For at denne tiden skal bli så god som mulig vektlegger vi:

- Besøksdager internt i barnehagen.
- På våren/sommeren får barn leke i de rommene/avdelingen de skal gå på
- Overføringssamtaler mellom pedagogisk leder på de ulike avdelingene, noen ganger er ny pedagogisk leder med på foreldresamtalen på våren.
- Informasjonsskriv til foreldre – hvor det blir gitt informasjon om ny avdeling, barn og voksne.
- Det sendes sommerbrev til barna fra ansatte på ny avdeling
- En kontaktperson som har ekstra ansvar for å knytte gode relasjoner og skape trygghet for barnet.
- Sommerens vaktplan for personalet legges opp med hensyn til barn som skal bytte avdeling.
- Så langt det er mulig prøver vi å legge til rette for at alt er klart på ny avdeling når barnet er tilbake etter sommerferien.

## **6.3. Overganger mellom barnehager**

Det hender at foreldre ønsker å bytte barnehage. Det er utarbeidet et skjema som fylles ut av barnehagen og foresatte. Målet er å sikre at informasjon som er viktig følger barnet. Ved behov kan det også avtales en overføringssamtale

## **6.4. Overganger mellom barnehage og skole**

*«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skole legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning» (Rammeplan for barnehagen, 2017)*

Vi har i flere år hatt rutiner for å sikre barna en god overgang fra barnehage til skole, det formelle arbeidet er skissert i et årshjul.

- Informasjonsskjema fylles ut av barnehagen i samarbeid med foresatte og sendes til skolen.

- Barnehagen besøker skolen, vi legger til rette for at flest mulig besøker «sin» skole.
- To ganger i året møtes lærere i barnehage og skole til dialogmøter. Her utveksles erfaringer. På dialogmøtene samarbeider Smååsane barnehage med Barnestua barnehage og Moseidmoen skole.
- I forbindelse med førskoledager inviteres foresatte til foreldremøte på skolen. Det finnes maler for foreldremøte og førskoledager. Det er foreldre som følger egne barn på førskoledager.

#### 6.4.1 6-årsklubben

I Smååsane barnehage tar vi utgangspunkt i «System og rutiner for samarbeid om overgang mellom barnehage og skole i Vennesla kommune», samt brosjyren «Når barnet teller» (det pågår for tiden et arbeid for å revidere denne brosjyren). Begge dokumentene finnes på Vennesla kommune sin hjemmeside under fanen Barn & oppvekst → Satsningsområder.

6-årsklubben møtes ukentlig og har hovedfokus på fellesskap og gode mestringsopplevelser. Temaer handler om sosiale ferdigheter, praktiske ferdigheter, kommunikasjon, språk og tekst, samt antall rom og form. Vi har fokus på leken i måten vi tilnærmer oss de ulike temaene i 6-årsklubben. I løpet av året vil vi også få besøk av Tarkus, som skal lære oss om trafikkregler og trafiksikkerhet. Det kommende året skal vi også prøve ut litt forskning og forsøk. Avslutningsturen for 6-årsklubben kommer sannsynligvis til å ha fokus på fysikk og forsøk.

I tillegg til dette er 6-årsklubbene med på mye gøy i løpet av året; Leseglade skolestartere på Vennesla bibliotek og Svømmeglade skolestartere i Vennesla Svømmehall er faste opplegg vi deltar på. 6-årsklubbene vil også være sammen på tvers av avdelingene gjennom året.

#### Vurdering av arbeidet vårt

- ❖ Reflekter rundt to opplevelser du hadde på jobb i starten av nytt barnehageår. Hva skjedde, og hvilken rolle hadde du?
- ❖ Er det rutiner vi bør endre på?

#### Kvalitetskrysset

|                            |          |
|----------------------------|----------|
| Hva fungerer/fungerte bra? | Hvorfor? |
| Hva kunne vært bedre?      | Hvordan? |





## 7. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

### 7.1 Innhold

Barnehagen som pedagogisk virksomhet handler om hvordan vi synliggjør, tilrettelegger og gjennomfører barnehagens formål og innhold:

*Omsorg, lek, danning, læring, vennskap, fellesskap, kommunikasjon og språk.*

Dagens barn vokser opp i en tid som preges av mer uvisshet enn tidligere om hva fremtiden vil kreve av kunnskaper og ferdigheter. For å veilede og hjelpe barn til å bli den beste utgaven av seg selv inn i fremtiden, ønsker vi at barnehagens pedagogiske virke tar utgangspunkt i et dannelsesperspektiv.

Wolfgang Klafkis definisjon av danning er beskrivende for vår didaktikk, planlegging og gjennomføring av planer:

*«Danning er en prosess hvor individet, ved hjelp av egen og andres innsats og påvirkninger – kontinuerlig utvikler evnen til å tenke kritisk, løse problemer, reflektere, kjenne alternativer til å bidra med deltakelse og skape relasjoner til andre, til å bidra med respekt, ydmykhet og likeverd, til å agere med forpliktelse, ansvar og autoritet, til å forholde seg medvirkende, medskapende og demokratisk og til å være seg bevisst sitt forhold til natur og kultur.»*

(Wolfgang Klafki)

### 7.2. Læringssyn og barnesyn

Som en grunnmur for det pedagogiske arbeidet i barnehagen, streber vi etter at personalet i barnehagen samles på en felles pedagogisk plattform hvor holdninger, verdier, menneskesyn og syn på barn og barndom defineres og skal gjenspeile vår pedagogiske praksis. For oss er lyttende pedagogikk en arbeidsmåte som tar barnet som subjekt på alvor. Vår holdning til barn, barndom og læring skal komme tydelig til syne gjennom våre arbeidsmetoder.

| Barnesyn                                                                                                                                                       | Læringssyn                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Alle barn er kompetente, med nysgjerrighet, evne, vilje og lyst til å utforske og lære. Barnet lærer ikke mer enn det menneskene og miljøene rundt bidrar til. | Barnet konstruerer sin forståelse av verden i samspill med sine omgivelser. De lærer ved å delta, og ved å bruke alle sanser. Utforskning og lek er en sentral vei til læring, og hjerne og kropp lærer samtidig. |
| Barns medvirkning                                                                                                                                              | Lek                                                                                                                                                                                                               |
| Barn har rett til medvirkning i egne lære og væreprosesser. Barns intensjoner skal fortolkes slik at de får betydning for de valg personalet tar.              | Leken har en egenverdi for barn som vi skal anerkjenne. Leken stimulerer språklig, sosial, motorisk og kulturell utvikling. «Den som leker som liten, får en rikdom inni seg som man kan øse av hele livet».      |

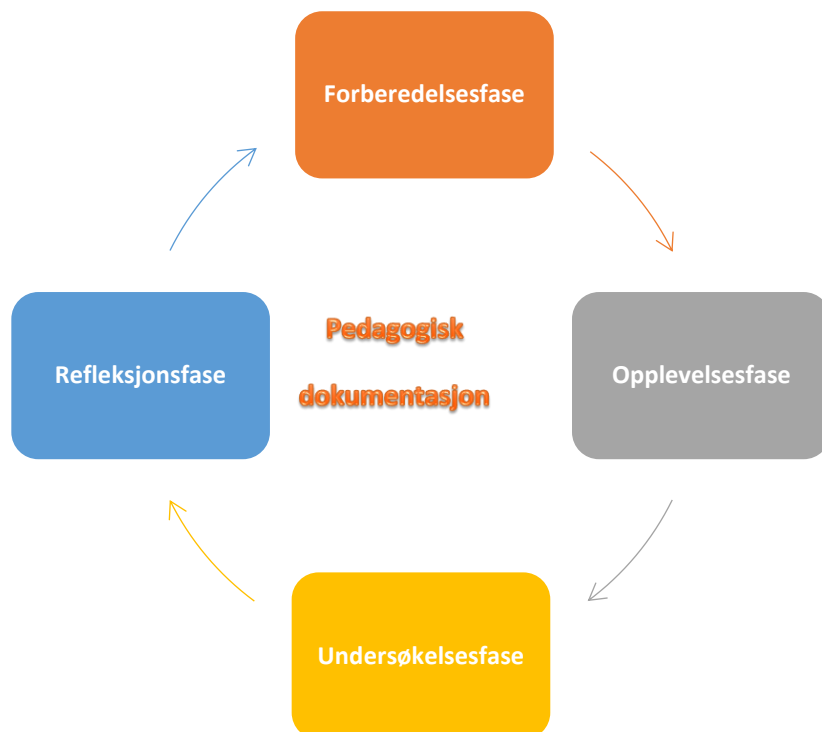
### Progresjon:

Personalet må tilrettelegge for fordypning og forståelse, slik at barnet oppdager nye sammenhenger og skaper teorier om verden rundt seg. Vårt mål er at barna skal bli glade i å erobre nye ferdigheter, tanker og teorier.

I barnehagen har vi et helhetlig læringssyn der hverdagsliv, lek, omsorg og læring går hånd i hånd. Forutsetningen for at barna skal kunne leke og lære er at de er trygge og har gode relasjoner til andre barn og til personalet på sin avdeling. Derfor skal de to første månedene på høsten ha et hovedfokus på dette. Barna skal bli kjent med både voksne og barn på sin avdeling. De skal bli kjent med barnehagen, rommene, menneskene og rutinene. Personalet skal også bli kjent med barna. Hvem er de? Hvilke interesser og forutsetninger har de? Aktivitetene som gjennomføres i denne perioden skal ha som målsetning å skape trygghet og bygge gode relasjoner. Lykkes vi med det, har vi et godt grunnlag for videre utforskning og læring.

### 7.3. Prosjektarbeid

Alle de kommunale barnehagene i Vennesla jobber med prosjekt som metode. Når vi jobber med prosjekt, fordyper vi oss i et tema sammen med andre, og målet er at barna skal få en dypere kunnskap om og innsikt i noe som engasjerer dem. Prosjektene skal drives fremover ut fra hva barna fascineres av og interesserer seg for, og drivkraften skal hele tiden være barnas engasjement.



#### Forberedelsesfase:

Når personalet blir kjent med ny barnegruppe, vil vi etter hvert se hvordan barnegruppa fungerer sammen og vi vil kunne se hva de interesserer seg for. Gjennom observasjon, samtaler, bilder og film

kan vi nå finne ut at hva barna er opptatt av. Personalet reflekterer sammen over hva de skal velge ut ifra de observasjonene de har gjort i barnegruppa, og planlegger hvordan de kan legge til rette for opplevelser og fordypning innen tema.

#### *Barn i magen*

*To av barna skal bli storebrødre i nær fremtid og dette er veldig spennende. De snakker mye om det og flere av barna blir opptatt av hva det vil si å ha baby i magen. De tegner mammaer med babyer i magen, de leker og de snakker masse om dette. Hvor ligger egentlig denne babyen? Hvordan kom den seg inn der? Hvordan skal den komme seg ut? Hvor stor er den? Hva spiser den? Personalet ser at dette virkelig fenger barna og vil legge til rette for at dette kan være utgangspunkt for aktiviteter, lek og læringsprosesser i barnegruppa fremover og starter planleggingen av arbeidet.*

#### **Opplevelsesfase:**

Nå skal personalet pirre barnas nysgjerrighet og gi opplevelser som kan fenge dem. Personalet setter seg inn i temaet selv, og finner aktuelt læringsmaterieell til det aktuelle temaet det skal jobbes med. Vi finner spennende bøker, innreder rommet slik at barna blir inspirert til å leke, vi samtaler med barna om hva de vet og hva de ønsker å finne ut av. Vi kan gå ut i nærmiljøet og finne inspirasjon og gi barna spennende opplevelser knyttet til temaet. Personalet får en viktig rolle i forhold til å bygge opp under det barna viser interesse for, og vi må være

nysgjerrige, undrende og deltakende sammen med barna. Hele tiden på jakt etter barnas ståsted for å kunne bygge videre på prosjektet.

*Personalet snakker med barna for å finne ut hva de vet om kropp, graviditet og fødsel. Hva lurer de på? Hva skal vi finne ut av? Kanskje de kan snakke med en av mammaene som har baby i magen? Mammaen har god tid en morgen og lar barna se og spørre om magen og babyen. Personalet innreder avdelingen slik at det blir et sykehus, de skaffer materieell fra et sykehus som barna kan leke med. Sammen med barna finner de bilder av en baby som ligger inne i magen og de kan se hvordan den vokser. Barna leker, undrer seg, spør og forteller.*

#### **Undersøkelsesfase:**

Personalet observerer hele tiden det barna opplever. Hva leker de? Hva snakker de om? Hva fanger interessen deres? Hva legger de merke til? Hvordan kan vi legge til rette for videre fordypning?

***Barnehagen skal bidra til at alle barn får kunnskap og ferdigheter innenfor de 7 fagområdene, som står beskrevet i rammeplan for barnehagen.*** Hvordan kan vi bruke det aktuelle tema og barnas interesse som utgangspunkt for dette? Hvordan skal vi pirre til nysgjerrighet og erfaringer innen alle fagområder?

*Vi leser bøker om kropp, lager tankekart, utvider barnas begrepsforståelse knyttet til kropp og følelser. Barna bruker språket i engasjert lek på sykehuset. Det blir født 100 vis av barn på avdelingen denne høsten. Barna lærer seg om kroppens anatomi og hva slags mat og næring et barn i magen trenger. De får brukt sin kreativitet gjennom ulike formingsaktiviteter og lek. De lærer om tradisjoner og kulturelle seremonier knyttet til fødsel og familie. De erfarer noe om størrelse og form når de kan måle og tegne den nyfødte babyen – som var mye mindre enn de trodde! De lærer noe om viktige samfunnsinstitusjoner som sykehus, legekantor og at det er noe som heter jordmor som passer på og hjelper når babyen skal komme ut av magen. Og det jobber en jordmor i Vennesla – rett ved siden av der oldemora til Oskar bor!*

### Refleksjonsfase:

Med jevne mellomrom må personalet stoppe opp reflektere sammen over om hvorvidt temaet vi jobber med fortsatt er interessant for barna? Har barnas interesser tatt en ny vending? Skal man avslutte og velge nytt tema, endre eller fortsette med det vi gjør? Hva tenker barna? Hva har vi observert? Personalet tar noen valg på vegne av barna, men disse skal hele tiden være med utgangspunkt i barnas interesse og ståsted.

*Barna vet nå mye om barns utvikling fra unnfangelse til fødsel og småbarnsliv. Det har også vært påske og barnehagen har selv sagt markert det. Barna har hørt eventyret om og hatt besøk av påskeharen som hadde med seg egg. Dette har fanget barnas interesse. Har ikke dyrene baby i magen? Legger alle dyr egg? Personalet velger derfor å videreføre prosjektet, men i en litt annen retning, med fokus på dyr og spesielt dyr som legger egg.*

## 7.4 Dokumentasjon, vurdering og progresjon

### Pedagogisk dokumentasjon:

Alle barna i barnehagen skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Vi sikrer progresjon gjennom at barna får utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. Vi bruker prosjektarbeid for å sikre dette. En sentral del av prosjektarbeid er å sikre barnas medvirkning og at vi faktisk klarer å møte barna der de er og gi dem akkurat passe utfordringer. Dette er en arbeidsmåte som gir barna en mulighet til å delta i barnehagens planleggings og vurderingsarbeid. Fokuset skal være på barnets egne strategier for læring, og hensikten skal være å la barna komme til med sin stemme. Vi observerer lek, samspill, samtaler, kroppsspråk og dokumenterer gjennom film, bilder, praksisfortellinger, referater fra barnemøter og samtaler med foreldre. Alt dette gir oss et felles grunnlag for å reflektere og vurdere vårt arbeid på, både sammen med barna og personalet sammen. På bakgrunn av disse refleksjonene, gjør vi valg for videre arbeid:



### Dokumentasjon for foreldre:

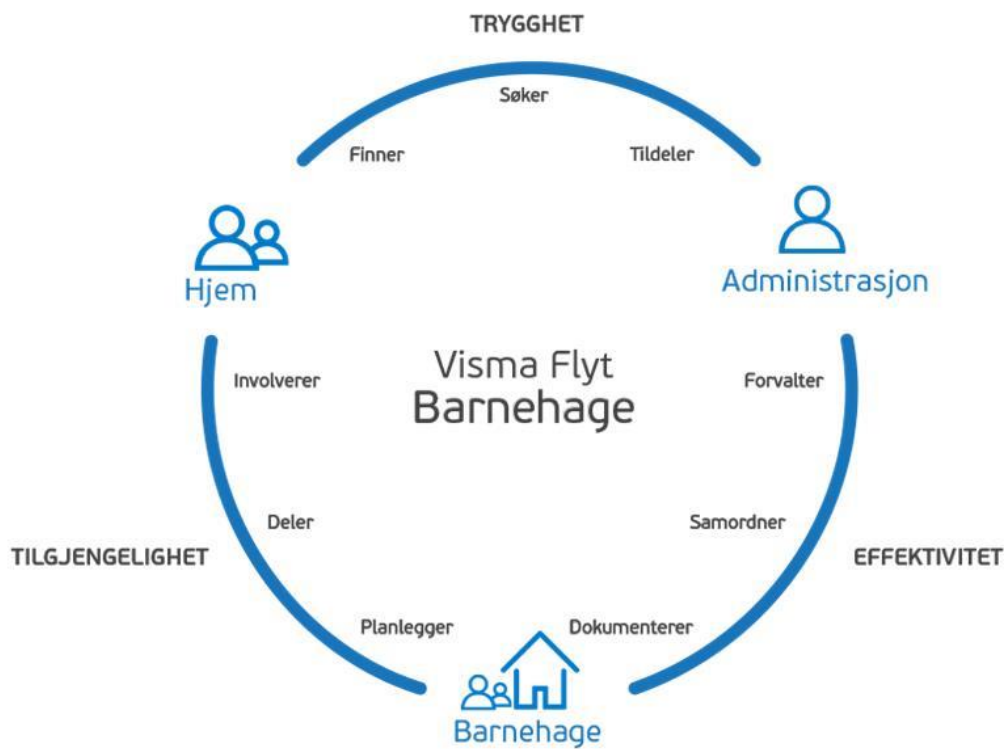
- På [barnehagens hjemmeside](#) legger avdelingene ut nyhetsskriv hvor vi informerer mer detaljert om de ulike prosjektarbeidene avdelingene er i gang med; hva som har vært fokus og hva som vil bli fokus videre. Der blir det også gitt en vurdering av måneden som har vært.
- Vi legger også jevnlig ut nyheter, informasjon om hva vi gjør på hjemmesiden
- Hver avdeling skal foreta en evaluering av året i slutten av mai. Da vurderer vi om praksis på avdelingen har vært i tråd med rammeplan og årsplan. I forkant av dette holdes det foreldresamtaler. Foreldre/foresattes vurderinger skal også være et viktig grunnlag for evalueringen.
- Kunstverk, bilder og annet som barna skaper blir også dokumentert på avdelingene.

## 7.5 Digital praksis

Gjennom rammeplan for barnehagen er vi pålagt å etablere god praksis i barnehagen. Vi skal bruke digitale verktøy til å støtte barns læreprosesser, og vi skal utøve god digital dømmekraft. Dette handler bl.a om å vurdere når det er hensiktsmessig å bruke digitale verktøy, og når det er bedre å bruke noe annet.

Ansatte har vært på kurs og vi har blant annet begynt å lage digitale bøker sammen med barna gjennom et verktøy som heter Bookcreator. Sammen med barna bruker vi også følgende digitale verktøy: Smartboard, IPad, kamera/dokumentkamera, PC, mobiltelefon, trådløse mikroskop og miniprosjektor.

Digital praksis er et område i stadig utvikling, og barnehagen er en del av kommunens IT strategi. I januar 2019 fikk vi på plass **Visma flyt barnehage**, som blant annet fungerer som et opptaks- og faktureringssystemet. I tillegg har vi fått på plass appen Min barnehage- ansatt og Min barnehage – foresatt. Målet er at Visma blant annet skal bli vårt digitale kommunikasjonsplattform ut mot foreldre/foresatte. Appen er under utvikling og det blir fortløpende tilført nye muligheter. Til nå er det inn og utlogging, fravær, meldinger og beskjeder som er tatt i bruk.



## Vurdering av arbeidet vårt?

- ❖ Prosjektarbeid
  - Hvordan har avdelingen arbeidet?
  - Hvordan er fagområdene synlig i prosjektarbeidet?
  - Hvordan har vi jobbet med pedagogisk dokumentasjon? Har våre valg vært tatt på bakgrunn av vår pedagogiske dokumentasjon?
  - Har vi gjennom prosjektarbeid og pedagogisk dokumentasjon klart å sikre alle barn en progresjon i sin utvikling?
  - Har foreldre fått tilstrekkelig informasjon om prosjektarbeidet? Har de fått mulighet til å komme med tilbakemeldinger og vurdere arbeidet?
- ❖ Digitale verktøy
  - Hvordan legger vi til rette for at barn skal utforske, leke og lære ved bruk av digitale verktøy?

### Kvalitetskrysset

|                            |          |
|----------------------------|----------|
| Hva fungerer/fungerte bra? | Hvorfor? |
| Hva kunne vært bedre?      | Hvordan? |

## 7.6. Planlegging og vurderingsarenaer

| Hvem              | Hvor/Når                                                                                                                                                                                                                                                                         | Hva/Hvordan                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Personalet</b> | Avdelingsmøter 1 time pr uke<br>Personalmøter 1 gang pr måned<br>Planleggingsdager 5 pr år<br>Pedagogisk ledermøte 1 time pr uke<br>Pedagogdag 1 dag pr år<br>HMS møter 1 gang pr måned<br>Målsamtaler med personal 3 pr år<br>Planleggingstid for pedagoger<br>Foreldresamtaler | <b>Relasjon:</b> voksen barn, gjennom relasjonsskjema og observasjoner<br><b>Vennskap og inkludering:</b> SMTTE, observasjoner, pedagogisk dokumentasjon og kontaktbarometer<br><b>Prosjektarbeid:</b> Gjennom pedagogisk dokumentasjon og refleksjon<br><b>Arbeid med innhold og progresjon:</b> Pedagogisk dokumentasjon knyttet til fagområder og progresjonsplan<br><b>Voksenrollen:</b> IL, praksisfortellinger, skoling, IGP, GLL |
| <b>Barna</b>      | Barns medvirkning skal være en holdning hos alle ansatte, og denne skal gjennomsyre all vår praksis.                                                                                                                                                                             | <b>Barnesamtaler:</b> Gjennomføre med de eldste barna i bhg<br>Pedagogisk dokumentasjon                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Foreldre</b>   | Brukerundersøkelser annenhvert år<br>Foreldresamtaler 2 ganger pr år<br>Foreldremøte 2 ganger pr år<br>Foreldrerepresentanter i Samarbeidsutvalget<br>Daglig dialog<br>Dokumentasjon av barnehagens innhold på hjemmeside<br>Månedsskriv                                         | Vi har systemer og rutiner for å sikre informasjon og foreldres medvirkning i forhold til tilvenning, oppstart, innhold, barnas utvikling.                                                                                                                                                                                                                                                                                              |